HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ונפסקה רצועה של סנדלו. מדרס הזב היתה ונטלה בידו ומתוך כך נפלה לאויר החבית: **ר' חנניה בן עקביא.** דלמדר כל מקום שגזרו חכמים על דבר על מעשה שהיה לא גזרו אלא כדוגמת המעשה וכאותו דבר הלכך בקודש היה מעשה ובקודש גזרו: **ולא יעמוד בגד זה.** של נהר: **אלא"כ רגליו נוגעות בקרקע.** משום מעשה שהיה בספינה כדלקמן וכל ספינה מהלכת באויר וגזרו על האוירות כולן: **אבל מעבירן על הגשר.** הואיל ורגליו נוגעות בו: **אלא בירדן.** ולא בשאר נהרות אבל משיטן על פניו ועומד בגד זה ויזרקם לגד אחר: **כזית מן הטוב.** והאהילו עליו וטמאו: **איבעיא להו סנדל טמא.** הא דאמרת דגזרו עליו שלא יעשה קודש עמו: **סנדל טהור מאי.** מי גזור סנדל טהור אטו טמא או לא: **חבית פתוחה.** ולמי גזור עליו חבית סתומה מאי: **ומשום איטורא דעם הארץ.** שמא יתז עליה רוק מפי עם הארץ כשמבר אותו בו: **הא לאו מגא הוא.** ולא איטמא בכך: **עדיין נחה היא.** וטמטמה משום שמא זב הוא ובמסכת נדה (דף נד:) תנן הזוב והרוק ממטמאין לחין ואין ממטמאין יבשין: **לחטאת.** לתת בתוכו אפר פרה: **יטבול מיד.** שכל תשמישי פרה העשויין בכלי המקבל טומאה טעונין טבילה וקודם שיעריב שמשו יטמשו בהן לפרה כדלקמן[ו] : [ח] [**מטמאין היו כו'.** נוגעין היו בו שרץ]: **להוליא מנגן של לדוקין שהיו אומרים במעורבי שמש היפה נעשים.** ולרבנן טבול יום כשר בה דנפקא להו מריבויא דקרא והזה הטהור על הטמא[ט] טהור מכלל שהוא טמא לימד על טבול יום שכשר בפרה מכדי בטהור עסקינן ואתי דכתיב לעיל מיניה ולקח אזוב וטבל במים אים טהור (במדבר יט) למה לי למיהדר ולמיכתב והזה הטהור ליכתוב והזה על הטמא אלא טהור כל דהו ואשכחן טבול יום דאיקרי טהור דכתיב[י] וכתן במים וטהר: **יטבול מיד.** ואין צריך לטמאה טומאה אחרת שהרי טמאה ועומדת כדמפרש ואזיל: **למה לו טבילה.** וכיון דאין לה טומאה אין היכר לצדוקים בטבול יום שבה: **בשלמא לר' יהושע.** המצריכה לטמא היינו דאיכא היכר לצדוקין שהרי טימאוהו טומאה גמורה הצריכה הערב שמש ואלו יטמשו בה טבולת יום הוי היכר: **אלא לרבי אליעזר.** שאינו מצריכה אלא טומאה זו: **אי אמרת בשלמא בעלמא הצריכו חכמים הערב שמש.** בעלמא בטבילת כלים הנגמרים בטהרה ולא כמתני' היינו דהכא לא מצרכינן לה איכא היכירא:

ונפסקה רצועה של סנדלו והניחה ע"פ חבית ונפלה לאויר החבית ונטמאת באותה שעה אמרו הנושא את המדרס נושא את התרומה אבל לא את הקדש אי הכי תרומה נמי [א]הא מני [ב]ר' חנניה בן עקביא היא דאמר לא אסרו אלא בירדן ובספינה וכמעשה שהיה מאי היא דתניא [ג]בלא ישא אדם מי חטאת ואפר חטאת ויעבירם בירדן ובספינה ולא יעמוד בצד זה ויזרקם לצד אחר ולא ישיטם על פני המים ולא ירכב ע"ג בהמה ולא על גבי חבירו אלא אם כן היו רגליו נוגעות בקרקע אבל מעבירן על גבי הגשר ואינו חושש [ד]אחד הירדן ואחד שאר הנהרות [ה]ר' חנניה בן עקביא אומר לא אסרו אלא בירדן ובספינה וכמעשה שהיה [ו]מאי מעשה שהיה דאמר רב יהודה אמר רב מעשה באדם אחד שהיה מעביר מי חטאת ואפר חטאת בירדן ובספינה ונמצא כזית מת תחוב בקרקעיתה של ספינה באותה שעה אמרו לא ישא אדם מי חטאת ואפר חטאת ויעבירם בירדן בספינה איבעיא להו סנדל טמא סנדל טהור מהו חבית פתוחה חבית סתומה מהו עבר ונשא מהו ר' אילא אמר אם עבר ונשא טמא רבי זירא אמר [ז]עבר ונשא טהור: [ח]כלים הנגמרים בטהרה כו': דגמרינהו מאן אילימא דגמרינהו חבר למה להו טבילה אלא דגמרינהו עם הארץ נגמרין בטהרה קרי להו אמר רבה בר שילא אמר רב מתנה אמר שמואל לעולם דגמרינהו חבר [ט]ומשום צינורא דעם הארץ דנפל אימת אילימא מקמי דליגמריה הא לאו מנא הוא אלא בתר דגמריה מיזהר זהיר בהו לעולם מקמיה דגמריה [י]ודלמא בעידנא דגמריה עדיין לחה היא טבילה אין [יא]הערב שמש לא מתני' דלא כר"א דתנן [יב]שפופרת שחתכה לחטאת ר"א אומר יטבול מיד ר' יהושע אומר יטמא ואחר כך יטבול והיינו בה דחתכה מאן אילימא דחתכה חבר למה לי טבילה ואלא דחתכה עם הארץ בהא לימא ר' יהושע יטמא ויטבול הא טמא וקאי ואמר רבה בר שילא אמר רב מתנה אמר שמואל לעולם דחתכה חבר ומשום צינורא דעם הארץ דנפל אימת אילימא מקמי דליחתכה הא לאו מנא הוא ואלא בתר דחתכה מיזהר זהיר בה לעולם מקמי דליחתכה דלמא בעידנא דחתכה עדיין לחה היא בשלמא לר' יהושע היינו דאיכא היכירא לצדוקין דתנן [יג]מטמאין היו את הכהן השורף את הפרה להוציא מלבן של צדוקין שהיו אומרים במעורבי שמש היתה נעשית אלא לר"א אי אמרת בשלמא בעלמא בעינן הערב שמש היינו דאיכא היכירא לצדוקין אלא אי אמרת בעלמא לא בעינן הערב שמש מאי היכירא לצדוקין איכא אמר רב

עשאוה

מושין אותה טומאה מה שנוגעין בו עכשיו ולא מעלה של פרה מה שלא נגעו בו כל ז' מ"מ הכל רואין לדברי חכמים שמגע ע"א ממטמא ונגעו בו ביום ח' שיש לעשותה בטבול יום:

[יד] **עשאוה בטמא מת בז' שלו.** כלומר לבתר הזאה וכי תימא מ"ל טבילה לא לבעי מיכא למימר דלמ"ד לאחר הזאה בעי טבילה כדמפרש [ר"ת] [טו] בפ"ג דמגילה דשתי טבילות יש אחת לפני הזאה ואחת לאחר הזאה:

יגלא

ונפסקה רצועה של סנדלו. מאע"ג דגבי טומאה כתיב כלי והאי לצועה לאו כלי הוא מדלא שרינן ליה לטלטל בפרק אלו קשרים (שבת דף קיב.) אבל [כ] קא אזיל בתר רב יוסף מיפסיק ליה לצועה דסנדלא ומוכחא דאסור לטלטלה אלמא לאו מגא הוא צריך למימר כגון דנשמייר בהן לצועה דאיכא מגא דהדיוט יכול להחזירו ומיהו בירושלמי מצינו [ל] ונפסקה סנדלו:

לא ישא אדם מי חטאת. רבנן דלא בעו כמעשה שהיה מ"מ לא אחמור מיהא לקדש רק לחטאת: **מת תחוב בקרקעיתה של ספינה.** והא דאמר בפרק דם חטאת (זבחים דף נג.) מי חטאת שנטמאו מטהרין שכן נדה מקבלת הזאה היינו בשאר טומאות אבל בטומאת מת נפסלו:

לעולם דגמרינהו חבר. הנוסג לאכול על טהרת קודש משום איטורא דע"ה איכא שאינו אוכל על טהרת הקדש רק על טהרת תרומה שטהרתה טומאה היא אבל הקדש ודאי אין איטורא דאבר מוקמינן ליה בע"ה ממש והיה קשה למורי אמאי מוקמינן הכי נוקמי אפי' בחבר עצמו ויטומא ממתנ הליטורא דמשקה יינהו ויטומא הכל מחמת הידים דשניות הן [מ] ונראה לו דידים שניות הן אין להם דרך לאורייתא רק דרבנן וידים מטמא כלי ומשקה דרבנן והוה ליה מעלות בתרייתא ולא קמייתא:

טבילה אין הערב שמש לא. מדלא תנא נהדיא וכי תימא מ"כ הייתי אומר דלתרומה טבילה מיהא בעיא וי"ל דליכא למטעי בהכי דמ"כ לימא בהדיא צריכין טבילה לתרומה והערב שמש לקדש. הר"ר אלחנן:

שפופרת שחתכה לחטאת. והא דאמרי' (יומא ג.) כל מעשיה היו נעשין בכלי גלגיס כלי אבנים כלי אדמה והכא שפופרת של עץ הוא וכן תנן [מא] גלוחית שהיתה מגולה ומצאה מכוסה וסתם גלוחית של חרס הסם דוקא בשעת עשייה בתוך ז' ימים לפי שהיו מקילים לעשותה [מב] במעורבי שמש היו מחמירין בה שאר חומרות דלא לזלזלו בה אבל בשאר ימים אין לחוש [מג]:

מטמאין היו את הכהן השורף את הפרה. פרש"י נוגעים היו בו שרץ אך בתוספתא לא משמע ליה רק במגע עצמו לחוד והכי [מד] תניא בתוספתא כל ז' ימים היו אחיו הכהנים רגילין לפרוש הימנו וביום השמיני היו נוגעים בו ומטמאין אותו וחוזרין ומטבילין אותו ונעשית בטבול יום וז"ל התוספתא [מה] מעשה בצדוקי הכהן שביקש לשרוף את הפרה והיה רואה לשורפה במעורבי שמש ושמע רבן יוחנן בן זכאי וסמך ידיו עליו ואמר לו איש כ"ג כמה נאה לך להיות כהן גדול ילד וטבל כו' אי שאין הצדוקין אומרין יטמא ויטבול. ואוקימנא בשחתכה חבר ומשום צינורא דע"ה דחיישינן דלמא תיכף לחתיכה יגע בה ע"א ונתן רוק מפיו ונשאר לה על שפופרת זו אחר חתיכה ומשום הכי מצרכינן להטבילה וסבר בעלמא צריכה הערב שמש והכא משום דהוא לגבי מי חטאת אינה צריכה הערב שמש. וכיון דסבר בעלמא כי האי גוונא צריכין הערב שמש נמצאת משנתנו דלא כר' יהושע. ואמרינן בשלמא לר' יהושע היינו דאיכא היכירא לצדוקין דאפילו אם נטמאת אינה צריכה הערב שמש לגבי חטאת ומשום הכי דייקינן מינה דקתני יטמא ויטבול ויטהרה מיד ולא בעינן הערב שמש. כדתנן מטמאין היו הכהן השורף את הפרה מפני הצדוקין שלא יהו אומרין במעורבי שמש היתה נעשית. פי' אלא היו מטמאין אותו והיה יורד וטובל ומיד אומר יטמא ויטבול. אלמא דגבי טומאה כתיב כלי אבנים הטומאות ה"ג:

כא ב מיי' פ"י מהלכות פרה אדומה הל' ב:

ג (מיי' שם הל"ג):

כב ד מיי' פי"ב מהל' אבות הטומאות הלכה ג:

כג ה ו ז ח מיי' שם הלכה ו:

כד ט מיי' פ"ל מהל' פרה אדומה הל' טו:

כה י מיי' שם הלכה יד:

מוסף רש"י

ויעבירם בירדן ובספינה. משום מעשה שהיה בירדן ובספינה ונטמאו כדלמרינן לקמן (יבמות קסז:). **ויזרקם לצד אחר.** של נהר, דהייגו נמי דומיא דספינה שפופרתין בגויר על פני המים (שם). **ולא ירכב ע"ג בהמה.** בתוך המים, דהייגו נמי דומיא דספינה, שהאדם הטשאו יושב במקומו וספינתו טולתו ומוליכתו, וספינה פעמים שהיא גושמת ומוגעת בקרקע (שם). **אלא אם כן היו רגליו.** של עליון נוגעות במים בקרקע (שם). **על גבי הגשר.** דכתרעא סמיכתא היא והאדם המעבירו הולך כל שעה ברגליו ואינו דומה לספינה (שם). **לא אסרו אלא בירדן ובספינה.** ולא גשר ושאר נהרות, דגזירה שגזרו מחמת מאורע אין להם לגזור אלא מעין המאורע (שבת ס:). **תחוב בקרקעיתה של ספינה.** והאהיל הכלי של מי חטאת עליהן ונטמאו (יבמות שם).

רבינו חננאל (המשך)

והחטאת קדשי קדשים אלו כולן השנויין בסוף פרק של מעלה מזה כולן מעלה אחת הן חשובין. בגדי ע"ה ובגדי הפרושין ובגדי אוכלי תרומה כולן מדרס לקדש וכ"ש זולתם: מעלה חמישית שבקדש מתיר מטביל ומגגב ואח"כ קושר שהחבל הקשור בכלי חיישינן משום חציצה לקדש אבל בתרומה קושר ואח"כ מטביל. וקי"ל נימא אחת קשורה חוצצת שלש אינן חוצצות שאינן נהדקות בקשירה והמים באין בהן כ"ש חבל שאינו נהדק כל כך והמים באים ולגבי קדש מעלה בעלמא: מעלה ששית כלים הנגמרין בטהרה צריכין טבילה לקדש אבל לא לתרומה אוקימנא כגון שגמרה חבר ומשום שמא נתזה צינורא של רוק מפי ע"ה קודם שיגמרו ונשאר אותו הרוק לאחר שנגמרו. ואמאי אוקימנא הכי למפשט [משום] דמקמי גמירתן לא מקבלי טומאה ובתר גמירתן חבר מזהר זהיר בהו [נ] ונתזה צינורא של רוק מפיו עליהן ונשאר הרוק עליהן לח. וצריכין טבילה ולא בעו הערב שמש מדלא מפרש במתניתין הערב שמש אלא טבילה בלבד. ואמרינן נימא מתני' [נא] דלא כר' יהושע דתנן שפופרת שחתכה למי חטאת רבי אליעזר אומר יטבול מיד. ר' יהושע אומר יטבול. דאוקימנא דמשום הכי מצרכינן להטבילה וסבר בעלמא צריכה הערב שמש ולא בעי הזאה ולא בעי הזאה ולא בעי הזאה